

Dos anys de la mort de Narcís Oller Ens diuen...

EL dia 26 de Juliol farà dos anys de la mort, esdevinguda a Barcelona, a l'edat de 83 anys, de l'eminent novel·lista fill de Valls, Narcís Oller. Nasqué en la veïna ciutat l'any 1846, encara que de fet era un barceloní fins al moll dels ossos. De jove net es traslladà a Barcelona per estudiar i tota la seva activitat ja quedà impregnada del més pur barcelonisme. Per aquell temps hi havia un llibreter estatjat a la Rambla, a poca distància de l'església de Bellem, que convertí un entressol en sala de lectura, més o menys freqüentada pels joves aficionats a les activitats literàries, entre els quals comptava Narcís Oller. Aquell saló d'estudi es veia ben sovint honorat amb la presència de Víctor Balaguer que aleshores ja era un dels homes més populars de Catalunya. No hi havia periòdic català que no sol·licités la seva signatura. El mateix Oller diu, que quan apareixia a la sala de lectura el posat docte de Víctor, els assistents s'alçaven silenciosament en senyal de respecte, fins que estava col·locat en el seu lloc per a omplir quartel·les; i a més, en aquella sala era tan solemne la quietud que per no interrompre-la, quan se n'anaven, feien el trajecte fins a la porta, de puntetes. Al costat de Víctor Balaguer es polí l'esperit literari d'Oller.

Oller havia començat a escriure en castellà; però, en aquells temps es celebraren els Jocs Florals i nasqué el teatre: que constituí la Renaixença Catalana; i això va ésser el motiu perquè es veïés atret per el corrent catalanitzador que junt amb el premi que adquirí l'«Atlàntida» de Verdaguer en els Jocs Florals de 1887, quan Oller tenia 51 anys i Guimerà obtingué el títol de Mestre en Gai Saber, fou el camí definitiu que pot garantir l'obra d'un literat: escriure en la pròpia parla. Narcís Oller, amb el seu cosí, el tarragoní Josep Ixart, Jordà i altres formaren una penya literària al cafè Espanyol a l'avui Plaça de Macià. Allí es comentaven obres espanyoles i franceses, es pronunciaven els noms de Valera, Pereda, Galdós, Pardo Bazàn, Daudet i d'una manera inusitada Zola que fou «la gran devoció de la seva vida». Els primers articles en català d'Oller els publicà el diari «La Renaixença» que tractaven de Arts a l'Exposició de París»,

més tard es dedicà a la crítica i publicà altres treballs amb la col·laboració de l'Ixart.

A l'any 1882 exercia de procurador dels tribunals. En aquest any va conèixer a Massó i Torrents que havia fundat la revista «L'Avenç», on Oller hi publicà alguna poesia i articles de crítica d'art, un dedicat al concurs obert per construir la façana de la catedral de Barcelona i a l'any següent en publicà un altre, que originà moltes converses, sobre les escultures del monument a Colom.

L'any 1883 aparegué «La Papallona» la novel·la barceloníssima que el situà tot d'un cop, en el punt culminant de la literatura catalana. A l'any següent, «L'Avenç» li publicà amb fragments, «Vilaniu» i «L'escanyapobres», que segons la crítica, aquestes dues novel·les són les més perfectes i les que donaren el cop definitiu de la seva obra. En 1886 feu un viatge a París acompanyat de l'Ixart i de Massó i Torrents, on conegué Pardo Bazàn, que allavors vivia a París i Emili Zola, el mestre predilecte.

També és autor de «Notes de color» i «Croquis del natural»; i a més de tres obres d'una importància notable: «La bogeria», «La febre d'or» i «Pilar Prim», novel·les que van a un més enllà i que l'autor es sotmet a una norma, que és l'estil.

Per formar-se idea del mèrit que representa la seva novel·la, tan sols esmentarem el que han dit dos literats de la intel·lectualitat catalana: Agustí Esclasans en un article publicat al setmanari «Mirador» ran de la seva mort, digué: «Crec que cap literat jove no té el dret de fer novel·la sense conèixer les obres completes de Narcís Oller». El nostre convilatà J. Puig i Ferrer en un treball que aparegué a «La Veu de Catalunya» el dia 3 d'agost, deia: «No tan sols és el novel·lista més popular, sinó també el veritable precursor i en alguns aspectes, encara, avui, un mestre».

Vagi en aquestes rilles un humil homenatge, amb motiu del segon aniversari de la mort del fill del Camp de Tarragona, creador de la moderna novel·la catalana.

F. ROIG FERRAN.



...Que un senyor que vol passar per intel·lectual i és un analfabet de segon grau en una discussió que versava sobre l'Estatut de Catalunya, al que combatia descaradament, arribà al punt de, amb una frase grollera que el respecte al lector i a la bona educació ens priven de transcriure, renegar de l'idioma català.

Poc respecte pot merèixer qui per renegar de la seva pròpia pàtria mereix el dictat de bort, però atenent a que som en temps de *conllevància*, estem disposats, per no molestar-lo parlant en català, a fer-ho en castellà i per tant d'ara en avant l'anomenarem *Francisquito de los Naipes*.

De totes maneres a qui conegui la història política, les barbes blanques i els *pan y toros* del Sr. *Francisquito de los Naipes*, no pot estranyar-li que *royovillanovegí*.

...Que dos dels gerents de «Periodistes Reunits S. A.» en la sala de l'Ateu «El Lauro» comentaven, entre xistes i riallades exterioritzant la seva satisfacció, la salvatjada de que fou víctima el nostre amic i convilatà il·lustre Ventura Gassol.

Una de les frases de la conversa va ésser:—¡Llàstima que no l'hagin pelat del tot!—

I pensar que, segons ens diuen, són dos senyors de carrer!

Deixem el comentari pel lector!

...Que el Sr. Gustavo Visiedo Guierrez... ara no recordem fixament el segon cognom, va permetre's el luxe de presentar a l'Ajuntament i Junta de Sanitat de la que és vocal, una cosa que volia semblar una memòria i que tenia la intenció d'una lliçó de punts, aquest «document» tingué la virtut de no arranjar res de la sanitat i de molestar a tots els qui anava dirigida.

En la reunió que tingué el dia 16 del corrent l'esmentada Junta, es demanaren al Sr. Visiedo aclariments i explicacions prop de les coses que deia en aquell paper, i després d'agafar-se per les parets bona estona, no les sapigué donar, excusant-se per tot aclariment, en que si hagués estat atès verbalment no hauria hagut de recórrer a l'escrit.

A aquest fals recurs se li oposà per qui devia que allí s'atenia a tothom i que es demanava als demés Srs. convocats que diguessin si mai havien estat desatesos, responnent l'Inspector de